Wydanie wieczorne.

„GŁOS NARODU“ | Wychodzi dwa razy dziennie. | Cena 4 halerze. | Wychodzi dwa razy dziennie. | „GŁOS NARODU“

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12 w południe i o godzinie 6-tej wieczór.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie 2 kor. 70 hal. kwartalnie kr. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. a w innych państwach kwartalnie kor. 12, Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JOZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer połudn. 10 hal. wieczorny 4 hal. Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty franco do Administracji „Głosu narodu“. Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyj przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchji i w państwie niemieckiem. — Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisy Redakcya nie zwraca. AdresRed.. Ul. św Krzyża l. 7. Adres tel. „Głosu Narodu“ Kraków, Tel. Nr.190.

Nr. 392 | Kraków, sobota 29 sierpnia 1908 r. | ROK XVI.

Kronika.

PRECZ Z TOWAREM PRUSKIM!
KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, 28 sierpnia 1908 r.

— WIADOMOŚCI OSOBISTE. Radca dworu i dyrektor kolei państwowych p. Józef Horoszkiewicz, powrócił z urlopu i objął dziś urzędowanie.

— SZKOŁA POSPOLITA męska im. św. Barbary przeniesioną została do budynku przy ul. Krupniczej l. 15. Wpisy uczniów odbywać się będą w dn. 29, 30. 31 sierpnia b.r. od godziny 9-tej do 12-tej przed południem.

— PIEKARNIA ELEKTRYCZNA I-ej katolickiej spółki spożywczej rozwija się z dniem każdym pomyślniej. Komisja kontrolująca przedstawiła obecnie projekt urządzenia chłodni, nadto zaś zmieniono i zwiększono personal, zastępując dotychczasowy, siłami o ile możności najwięcej uzdolnionemi w tym fachu. W czasie feryi, wypiekano bułki i chleb tylko raz na dzień, a to z powodu tego, że większa część członków wyjechała z Krakowa. Jednakże z dniem 1 września rozpocznie się wypiekanie dwurazowe, a nawet o ile zajdzie potrzeba trzyrazowe. W przewidywaniu wielkiego zapotrzebowania pieczywa, postanowiono sprowadzić wielką ilość mąki z Węgier i Tarnopola.

— BUDOWA KANAŁU w ulicy Floryańskiej, ciągnąca się od dwóch miesięcy — postępować zaczyna wreszcie w szybszem tempie. Magistrat przyszedł nareszcie do wniosku, że nie należy jednej z najruchliwszych w mieście ulicy trzymać zamkniętej dla ruchu, szczególnie w porze obecnej, gdy Kraków roi się od mieszkańców powracających z letnich wywczasów i olbrzymiej liczby przejezdnych. — Od początku tygodnia bieżącego rozpoczęto więc pracować także w nocy, nadto zaś powiększono liczbę robotników. Prace prowadzone są nocami przy świetle smolnych pochodni oraz lamp elektrycznych, zainstalowanych od przewodu tramwajowego. — Może więc doczekamy się, że ulica Floryańska zostanie uprzystępnioną tak dla ruchu kołowego, dziś zupełnie tam zastanowionego, jak i dla ograniczonego ruchu pieszego.

— ŻYDOWSKIE PRETENSJE. Chrześcij. Spółki spożywcze, które coraz liczniej powstają w miasteczkach zachodnio-galicyjsk., nie dają spokoju żydowskim handlarzom. Czują oni nadto dobrze, że rozwój chrześcijańskiego handlu jest sam w sobie antysemityzmem, niesłychanie dla nich niebezpiecznym. Obecnie znowu „Tygodnik“ dra Grossa rzuca się na organizatora Spółki spożywczej w Bochni, ks. Andrzeja Bilińskiego. Co zaś najdziwniejsze i najcharakterystyczniejsze dla żydowskiego pisma, to wołanie o pomoc do starostwa bocheńskiego, „aby wglądnęło w działalność społeczną ks. Bilińskiego!“

Również nie podoba się żydom, że w organizacji Spółki spożywczej bierze udział nauczyciel Pałka. Denuncjatorskim tonem nawołuje więc „Tygodnik“ władze szkolne do interwencji w tej sprawie. Takiej bezczelności w żądaniach nie można się było spodziewać nawet ze strony żydów. Czy dr. Gross sądzi, że obecnie władze krajowe mają obowiązek tłumić ekonomiczny ruch mieszczański? Czy w chrześcijańskiej Galicji wola i kaprysy żydów mają być rozkazem dla organów państwa? Mylí się grubo dr. Gross sądząc, że antysemityzm zostanie stłumionym przez zakazy władzy. A żądanie „Tygodnika“ pozostanie tylko wskazówką, jakie są żydowskie apetyty.

— DUSZYŃSKI w WIĘZIENIU. Aresztowany sprawca kilku wielkich kradzieży, między innemi także w kantorze Eibenschütza — Duszyński, osadzony w więzieniu śledczem rozpoczął grać rolę obłąkanego. Przesłuchiwany przez sędziego, odpowiada stale słowem: „pijdesz!“ — Obecnie, znalazłszy w swej celi pióro gęsie, opowiada, że pochodzi ono od Ojca św. i ma wartość 60 tysięcy koron — „Obłąkaniu“ Duszyńskiego nikt atoli nie daje wiary, nie uwolni go też zapewne ten pomysł od zasłużonego, ciężkiego więzienia.

— DOWÓD na TWIERDZENIE FERMATA wynalazł — jak nam donoszą — znany adwokat krakowski dr. Bolesław Mikiewicz. Tem samem, jeżeli dowód zostanie przyjętym przez Towarzystwo nauk w Getyndze, otrzyma dr. Mikiewicz nagrodę 100.000 marek, którą niedawno zmarły w Darmstadzie matematyk Paweł Wolfskel na ten cel testamentem ustanowił.

Twierdzenie Fermata orzeka, że gdy suma dwu kwadratów liczb całkowitych może być znowu kwadratem liczby całkowitej (n. p. 6^2 więcej $8^2 = 10^2$), to suma dwu sześcianów nigdy nie może dać sześcianu liczby całkowitej, suma dwu czwartych potęg nigdy nie da czwartej potęgi liczby całkowitej i t. d. Twierdzenie to jest bez wątpienia słuszne i przeto powinnoby się módz go dowieść, a w dodatku Fermat powiada w swej notatce, że znalazł dlań dowód. Jednakże do dziś dnia nie posiadaliśmy dowodu, pomimo że kwestją tą zajmowali się najwięksi matematycy. Dla całego szeregu przypadków szczególnych dowiedli twierdzenia Fermatowskiego, Euler, Dirichlet i Kummer, ale dowodu, któryby obejmował wszystkie wypadki, dotąd nie było.

Piotr de Fermat autor powyższego twierdzenia był radcą parlamentu w Tuluzie i zmarł w r. 1665. Prace jego i odkrycia w dziedzinie matematyki są nieposlednięj wagi i ocenione zostały dopiero po jego śmierci.

P. Bolesław Mikiewicz przesłał swój dowód na twierdzenie Fermata do krakowskiej Akademi Umiejętności, by mu zastrzegła u Towarzystwa nauk w Getyndze prawo do nagrody.

— ŚLUB. W sobotę d. 29 bm. o godz. 9 rano, odbędzie się w Kościele św Mikołaja w Krakowie ślub p. Stanisława Sołgi z panną Marją Wietrzyk.

— WODOCIĄG w PODGÓRZU. Jak wiadomo, gmina miasta Podgórza zwróciła się do Magistratu krakowskiego o propozycyę udzielenia wody dla Podgórza z wodociągu krakowskiego. — Sprawa ta nie została jeszcze przez Radę miasta Krakowa rostrzygniętą, tymczasem więc gmina podgórska przedsiębierze próby, czy nie korzystniejby było zaprowadzić w Podgórzu wodociąg własny. W tym celu wybrano z łona Rady specyalną komisyę złożoną z r. m. Dziakiewicza, dr. Smorągiewicza, Oberlaendera i Leop. Epsteina. Równocześnie rozpoczęto przy pomocy świdrów wiertniczych używanych w kopalniach nafty, kopać w okolicach w poszukiwaniu za wodą. Odkryto też żyłę dobrej wody pod Tyńcem i obecnie tylko zbadaniem ma być, czy woda z owych źródeł zaopatrywałaby dostatecznie miasto liczące dziś przeszło 26 tysięcy mieszkańców. Maksimum wody spotrzebowanej przez jednego mieszkańca przyjęto w ilości 50 do 56 litrów dziennie.

— GIMNAZJUM w MYŚLENICACH. Wpisy do klasy I nowozałożonego gimnazjum w Myślenicach odbędą się dnia 31 sierpnia od godz. 8-ej w magistracie miejscowym. Zapisywać mogą się także uczniowie, którzy już w w innem gimnazjum przed wakacjami złożyli egzamin wstępny, ci winni jednakże przedłożyć potwierdzenie dyrekcji odnośnego gimnazjum. Do wpisu należy przynieść metrykę chrztu, świadectwe szkolne z ostatniego półrocza i świadectwo szczepienia ospy, nie dawniej jak przed rokiem wydane. Egzamin wstępny odbędzie się dnia 1 września o godz. 8 rano.

— KATOLICKA PRASA w NIEMCZECH, której początki przypadają jeszcze na r. 1848 rozwija się w zadziwiający sposób. Obecnie w Niemczech wychodzi 439 czasopism centrowych, z tego w Prusach 270, w Bawarji 93, w Badenii 32, w Wintterbergii 21, w Hessji 10. w Alzacji-Lotaryngji 8, w Oldenburgu 3, i t. d. Najwięcej w Prusach pism katolickich, bo aż 139 liczy Nadrenia, następnie Westfalia (73), Śląsk (20) i Hannower (13). Z pism codziennych katolickich najwięcej rozpowszechnioną jest „Essener Volksztg.“, bo liczy nakładu 53.000 egzemplarzy. Wielka, trzy razy na dzień wychodząca „Koeln. Volksztg.“ liczy 24.000, a „Münchener Tageblatt“ 32.000 abonentów. Co niedzielę wychodząca „Christliche Familie“ rozchodzi się w liczbie 150.000 egzemplarzy, „Bonifaciusblatt“ i „Leo“ mają po 84.000 abonentów. „Kalendarz katolicki“ corocznie rozchodzi się w ilości 100.000 egzemplarzy. Prasa katolicka w Niemczech tworzy więc, jak z cyfr powyższych widać, prawdziwą potęgę. Nic dziwnego, że w ślad za jej rozwojem idzie szybko rozwój katolicyzmu w Niemczech na każdem polu.

— KONGREGACJA KONSYSTORJALNA PAPIESKA. Z Rzymu donoszą: W pierwszych dniach listopada rozpoczną się prace w dykasterjach watykańskich, według nowej reformy, zaprowadzonej przez Piusa X. w odministracji kościoła katolickiego.

Na czele t. zw. Kongregacji Konsystorza, mianowany zostanie kardynał Rampolla, któregoż papież zawsze wysoko sobie ceni. Jest prawdopodobnem, że przewodnictwo tej ważnej kongregacji zostanie ofiarowane kardynałowi

Rampolli, ale wątpliwem jest, czy ją przyjmie, gdyż kardynał ten, który od pięciu lat, t. j. od śmierci Leona XIII usunął się od steru Kościoła, biorąc tylko udział w pracach kongregacji, do których należy, nie będzie może pragnął porzucić zacisznego życia i powrotu do nawału spraw kongregacji, gdyby został jej sekretarzem, gdyż stałym jej prezesem jest sam papież.

Jeśliby kardynał Rampolla nie przyjął tego stanowiska, prawdopodobnie wybór padnie albo na kardynała De Lay, albo na kard. Vives y Tuto, lub na kard. Wincentego Vanutellego.

Kongregacja konsystorjalna nabrała ogromnego znaczenia skutkiem ostatniej reformy. Kraje, podległe przedtem propagandzie wiary, jak Anglja, Stany Zjednoczone, Holandja, Luksemburg, oddane zostały pod jego zarząd. Co do krajów, mających konkordat lub umowę ze Stolicą Świętą, to nominacje biskupów wychodzą z Sekretarjatu stanu, który przesyła Kongregacji Konsystorjalnej zawiadomienie, że papież pragnie zamianować tę lub ową osobistość na katedrę biskupią, czy arcybiskupią poczem kongregacja przeprowadza t. zw. proces przez zbadanie dokumentów.

Wynik onego decyduje, czy kandydat będzie mianowany, lub czy kandydatura zostanie cofniętą... W danym razie sekretarz przedstawia papieżowi breve do podpisu. Z tego więc względu, stanowisku sekretarza Kongregacji „Consistoriale“ jest bardzo ważne.

Telegramy.

ZASŁABNIĘCIE CESARZA.

ISCHL. Cesarz od wczoraj cierpi na lekki kaszel i katar, jednakże nie ma żadnego powodu do niepokoju. Cesarz odbył wczoraj jak i dzisiaj dłuższy spacer poranny. Rozkładu dnia nie zmienił cesarz i jest on w bardzo dobrem usposobieniu.

O TRAKTAT SERBSKI.

WIEDEŃ. Fremdenblatt donosi: Wczoraj o godz. 4-tej odbyła się konfererencja między przybyłymi z Budapesztu delegatami rządu węgierskiego a austro-węgierskimi referentami fachowymi w kwestji aktywowania serbskiego traktatu handlowego — Obrady trwały do godziny 8-mej wieczorem. Ogłoszenie aktywowania traktatu nastąpi d. 30 bm.

POWRÓT MINISTRÓW.

GASTEIN. Minister obrony krajowej marszałek polny porucznik po odbyciu kuracji odjechał z powrotem do Wiednia.

Z PORTUGALJI.

LIZBONA. Izba przyjęła projekt ustawy w sprawie konwencji między Portugalją a Stanami Zjednoczonymi o wydawaniu zbrodniarzy. Konwencja przewiduje 22 wypadków w których wydanie jest dopuszczalnem. Wydawanie zbrodniarzy politycznych jest wykluczonem. Zamachy na obcych panujących nie są uważane za zbrodnie polityczne.

WALKA SUŁTANÓW w MAROKKO.

PARYŻ. Temps twierdzi, że rządy francuski i hiszpański wymieniły noty w sprawie proklamowania w Marokku Mulej-Hafida sułtanem.

NIEPOKÓJ LUDNOŚCI TURECKIEJ.

KONSTANTYNOPOL. Dzienniki potwierdzają przypuszczenie, że ogień w Stambule został podłożony i twierdzą, że ponownie w kilku miejscach próbowano go wzniecić. Tych, którzy podkładali ogień, aresztowano. Pogłoski te niepokoją ludność mahometańską, jak również niepotwierdzone alarmujące wiadomości o zajściach w kilku miejscowościach Małej Azyi. Na Radzie ministeryalnej zajmowano się specyalnie sytuacyą w Małej Azyi, skąd donoszą o niepłaceniu podatków przez ludność.

KONSTANTYNOPOL. Młodoturecki komitet wysłał do wszystkich europejskich wilajetów i w Azyi mniejszej cyrkularz, wzywający ludność do spokoju i niemieszania się do spraw państwowych.

KAPITULACJA BAND MACEDOŃSKICH.

KONSTANTYNOPOL. Według statystyki, jaką jeneralny inspektor Hilmi basza przedłożył ajentom cywilnym, do dnia 17 b. m. w Macedonji poddały się i wydały broń następujące bandy; 73 bandy bułgarskie, złożone razem z 810 członków, 40 band greckich, złożonych z 496 członków, 8 serbskich, 108 członków, 2 włoskie, 7 członków, nadto 1999 albańskich bryggantów.

ANGIELSKIE i NIEMIECKIE TOW. RYBACKIE.

LONDYN. Towarzystwo rybackie na morzu Bałtyckiem „Grinsby“, do którego należy skonfiskowany przez niemiecką łódź torpedową parowiec „Taurus“, jest zdecydowane całą sprawę przedłożyć parlamentowi, twierdzi bowiem, że po zatrzymaniu parowca i konfiskacie ładunku niemiecka władza usunęła z okrętu wszystko, co na nim się znajdowało. Spowodowało to stratę 200 funtów. Ze względu na ciągłe skargi rybaków panuje zdanie, że rząd angielski powinien uczynić kategorycznу krok. Zapewne wystosowana będzie prośba, aby krążownik angielski wysłano dla ochrony rybaków na wody niemieckie.

KURSA WIEDEŃSKIE.

Wiedeń, 26 sierpnia 1908.

	k.	h.		k.	h.
Akc. au. Z. kred.	631	75	Gal. karp. Tow. naft.	564	75
Węg. zakł. kred.	739	—	Oblig. węg. indemiz.	92	89
Anglobanku	293	—	Renta majowa	96	40
Unionbanku	541	50	Austr. renta kor.	96	85
Landerbanku	436	—	Węg. „ „	92	84
Bankvereinu	516	—	56 l. listy t. kr. ziem.	93	50
Bodenkredit	10	63	4% „ Banku h.	95	—
Gal. Banku hipot.	571	—	4½% „ „ „	110	75
Kolei państwow.	690	—	5% „ „ „	93	60
„ połudn.	115	50	4% „ „ kraj.	94	60
„ Elbethal	451	—	4½% „ „ „	100	—
„ Północnej	51	25	4% Gal. Obl. prop.	97	75
„ Czerniow.	560	—	4% Gal. poż. k. z 1893	110	50
Alpiny	673	50	4% Poż. m. Lwowa	94	50
Rima Muranyi	557	—	Losy tureckie	117	50
Prask. Tow. żelaz.	26	95	Marki	251	30
Fabryka broni	540	—	Ruble	966	90
Tureckie tytun.	390	50	Rosyjskie pap.	—	—

CENNIK
Izby handl. i przem w Krakowie

Kraków, dnia 28 sierpnia 1908

	Płacą		żądają	
	w koronach			
Ruble papierowe	251	50	252	50
Marki niemieckie	117	—	117	50
Franki papierowe	95	20	95	70
20-to frankówki w złocie	19	06	19	16
4% Listy zast. prem. Banku hip.	109	75	110	25
4½% Listy zast. Banku hip.	99	25	100	25
4% Listy zast. Banku hip.	93	75	94	75
4½% Listy zast. Banku kraj.	100	—	101	—
4% Listy zast. Banku kraj.	93	75	94	75
4% Listy zast. gal. Tow. kred. z nieok.	96	75	97	75
4% Listy zast. gal. Tow. kred. z 41-let.	97	—	98	—
4% Listy zast. gal Tow. kred. z 56-let.	94	50	95	—
4% Galicyjskie obligacye prop.	97	25	98	25
4% Pożyczka krajowa z r. 1893	96	—	97	—
4% Pożyczka m. Lwowa	92	25	93	25
4½% Pożyczka m. Lwowa	—	—	—	—
5% Obligacye kom. Banku kraj.	—	—	—	—
4½% Obligacye kom. Banku kraj.	100	—	101	—
4½% Obligacye kolejowe	94	50	95	50
Losy miasta Krakowa	115	—	123	—
Akcye Banku kred. we Lwowie	569	—	574	—
Akcya Banku hipotecz.	—	—	—	—
Akcye Banku gal. dla h. i p. w Krakowie	—	—	—	—
Akcya kolei Karola Ludwika	—	—	—	—
Akcye kolei Lwów-Czer[illegible]-Jassy	572	—	575	—
4,2% wspóln. renta papierowa	97	50	98	—
4,2% wspóln. renta [illegible]	97	40	97	90
4% renta koron	97	40	97	90
4% renta koron[illegible]	92	30	93	30
4% renta austr. w złocie	116	—	116	50
4% renta węgierska w złocie	111	—	111	50

Wydawca i redaktor odpowiedzialny dr. Antoni Beaupre. Drukarnia „Głosu Narodu“ w Krakowie pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.